

градски СТАНДАРТ

**проект „СЪЗДАВАНЕ НА СТАНДАРТ
ЗА ОЦЕНКА И МОНИТОРИНГ НА КА-
ЧЕСТВОТО НА ГРАДСКАТА СРЕДА“**

заключителното събитие

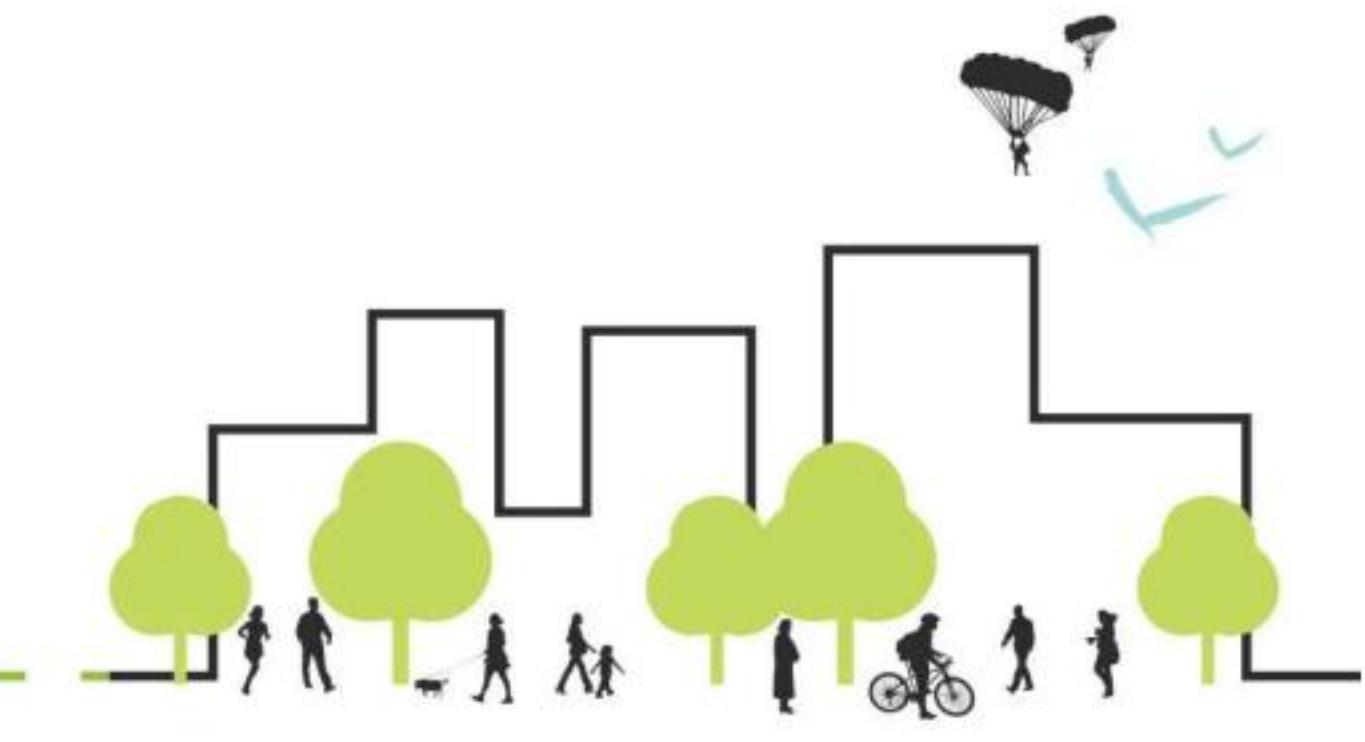
София, България

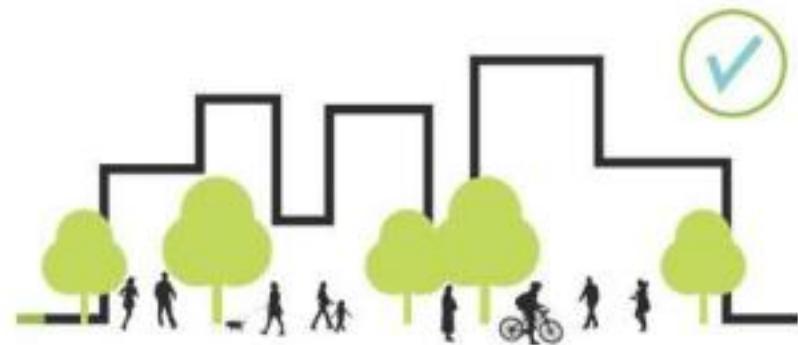
пространство за споделено ползване “Сохо”

31 октомври (вторник) 2017 г.

Проект „Създаване на стандарт за оценка и мониторинг на качеството на градската среда“ се изпълнява с финансовата подкрепа на Столична община, Програма Европа 2017 от СУБ в партньорство с район „Средец“ на СО и Университета по архитектура, строителство и геодезия.

ЕКИП НА ПРОЕКТА:

Съюз на урбанистите в България

Ирина Мутафчийска

Мая Митева

Васил Маджирски

Ангел Буров

Невена Германова

Магдалена Кирчева

Мила Йолова

Десмина Кънева

Мария Иванова

Теодора Солакова

и доброволци

Университет по архитектура, строителство и геодезия

доц. Милена Ташева

Столична община – район „Средец“

Мария Ачкова

Жанет Колева

Проект „Създаване на стандарт за оценка и мониторинг на качеството на градската среда“ се изпълнява с финансовата подкрепа на Столична община, Програма Европа 2017 от СУБ в партньорство с район „Средец“ на СО и Университета по архитектура, строителство и геодезия.

СЪДЪРЖАНИЕ:

Част 1: Цел, основни принципи и методология

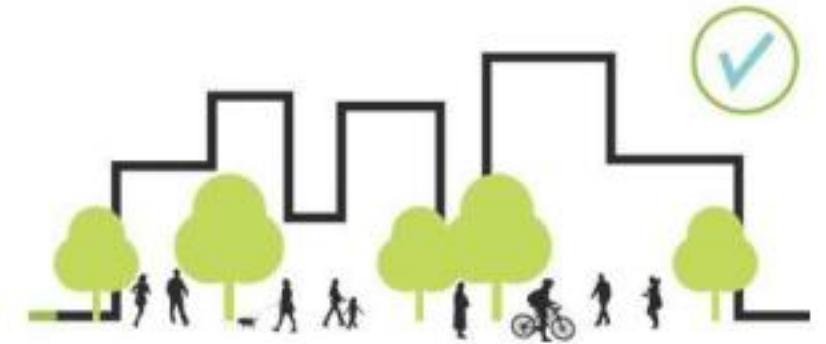
Част 2: Структура и съдържание на тематичните области на градския стандарт

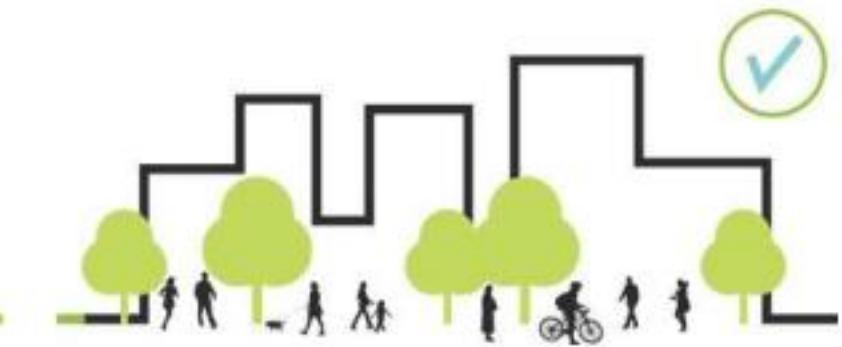
Част 3: Демонстрационно тестване на Стандарта

Част 4: Насоки за прилагане на Стандарта

ЧАСТ 1:

Цел, основни принципи и
методология

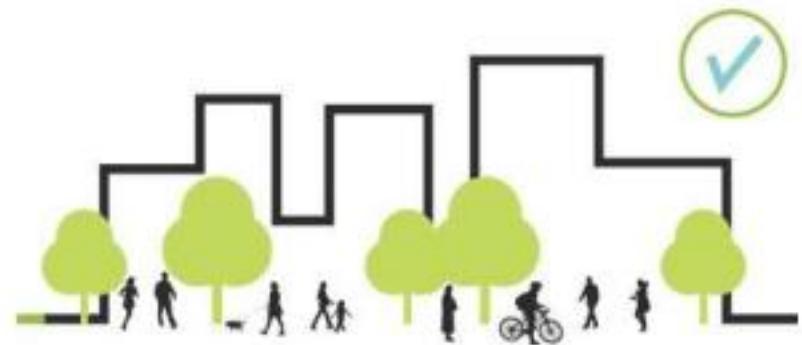
Цел: Създаване на стандарт оценка и мониторинг на качеството на градската градска среда.

Основни принципи: приемственост, задълбоченост, използване на научни подходи и методи, широко включване и консултации, иновативност и съmplи решения, креативност в представянето

градски СТАНДАРТ

Методология: Включване на натрупано експертно знание в екипа на проекта; изследване на установени добри практики и методически стандарти; работа със заинтересованите страни – работилници, интервюта, консултации; тестване на разработката за конкретна територия.

Вдъхновението от световния и чуждестранен опит. Методически стандарти и добри практики.

- ✓ Основни теми, системи от индикатори и критерии на градско и по-ниско ниво;
- ✓ Примери за наръчници, разработени в други градове;
- ✓ Стандарти и насоки за измерване на градския дизайн, безопасна и здравословна среда;
- ✓ Стандарти за управление на данни;
- ✓ Строителни стандарти.

Prague Public Space Design
MANUAL

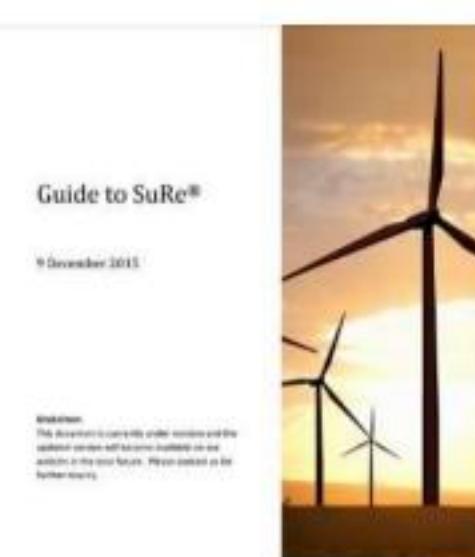
Urban Design Section
2014/06

www.praha.cz/urban-design

RIBA
RIBA.org

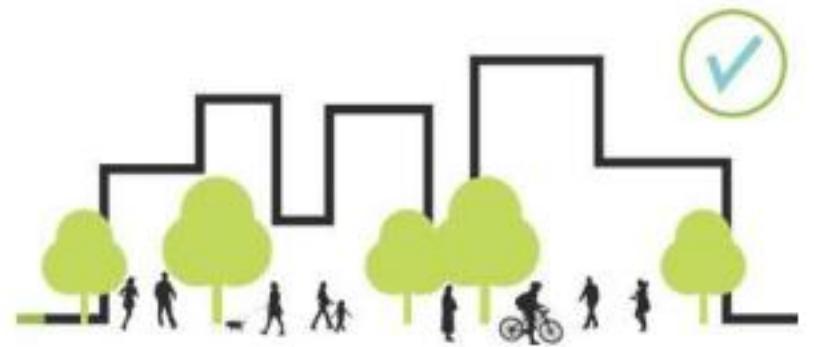
City health check
How designers can save lives and money

Guide to SuRe®

9 December 2015

Disclaimer:
This document is currently under review and the information and recommendations are not definitive in the near future. Please contact the author for further details.

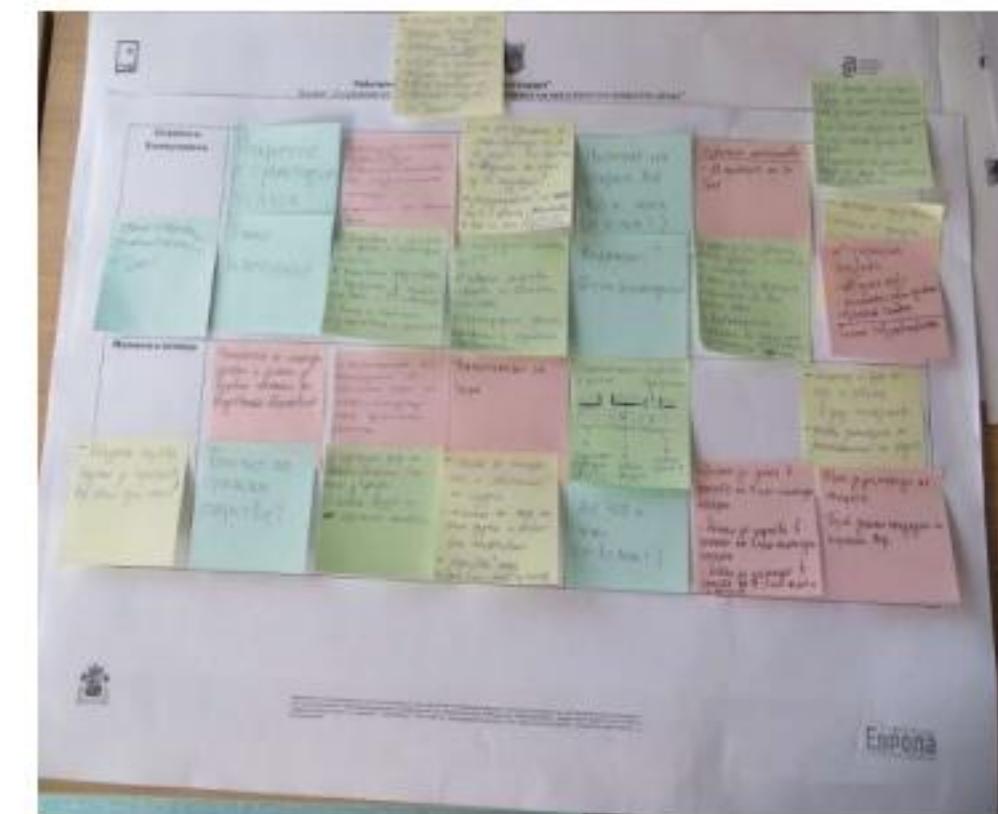

Работа със заинтересованите страни:

Работилници: корекции, предложения и потвърждения за основните тематични, области, фокуси и теми. Коректив при избора на показатели.

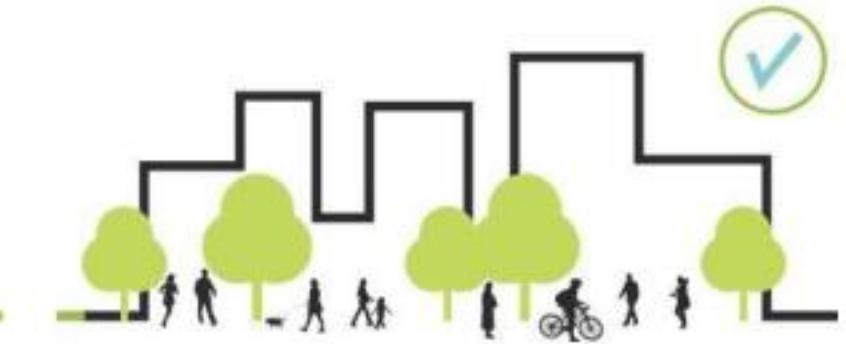
Интервюта: потвържение за необходимостта от мониторинг и оценка на градската среда. Осмисляне на концепцията и възможните взаимодействия и последствия

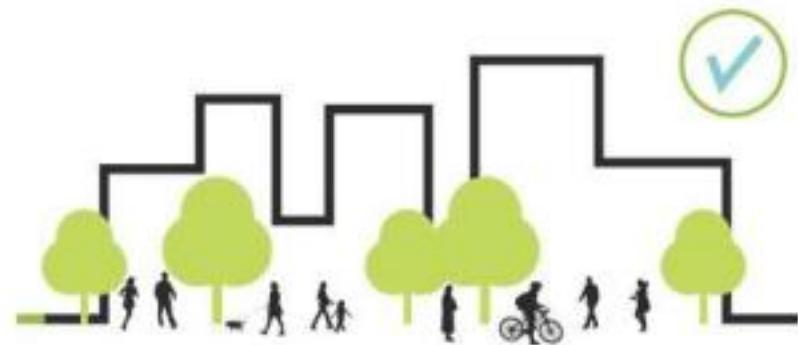
Технически консултации: насочване към спецификите на темите, възможни показатели, измерители, източници и методи...

ЧАСТ 2:

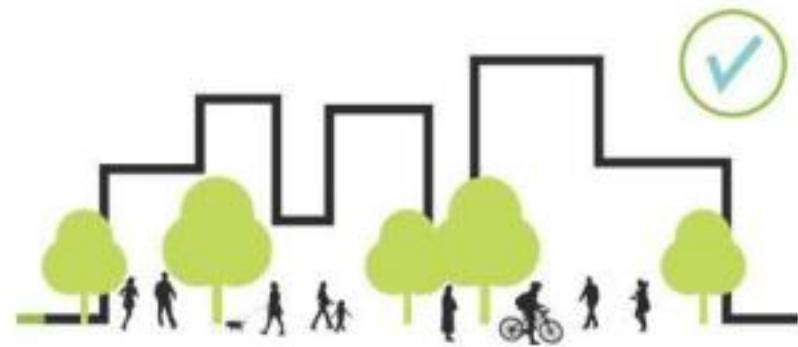
Структура и съдържание на
тематичните области на **градския**
Стандарт

ОБХВАТ:

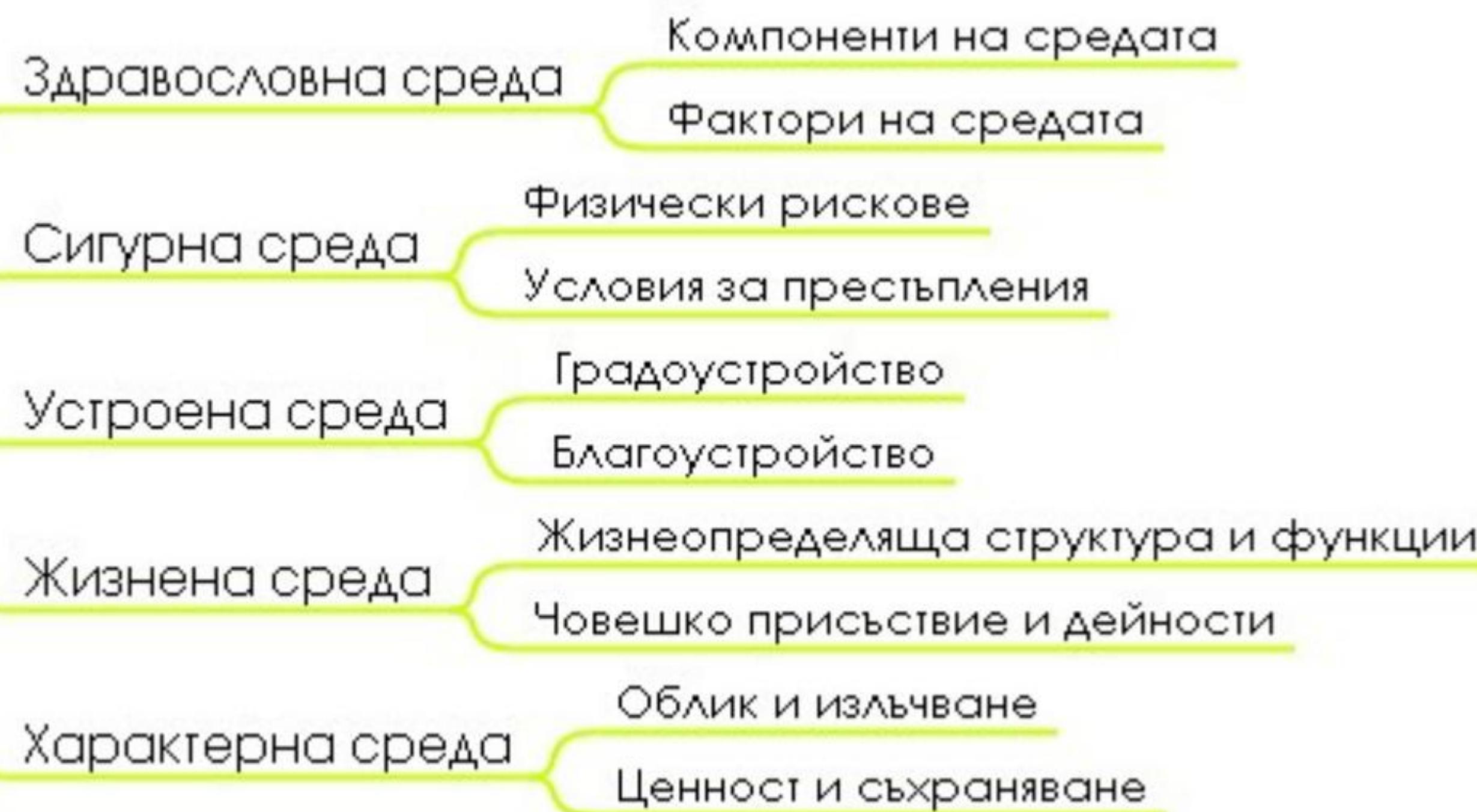
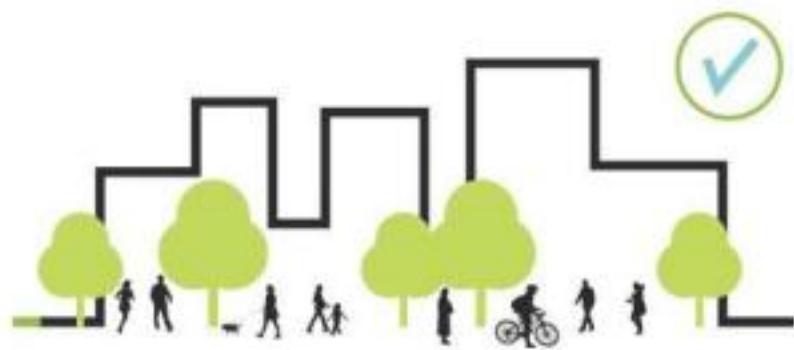
- ✓ Въпросите за **градската среда** – нейните качества
- ✓ **Комплексността** – нуждата от единни усилия за по-надеждна оценка
- ✓ **Предмета** свързан с **широк набор от закони** и подзаконови актове - ЗУТ и ЗУЗСО, също и:
 - ✓ ЗООС, ЗЗ, ЗБР + ЗЧАВ, ЗП, ЗВ, ЗЗШОС, ЗУО
 - ✓ ЗЗБ, ЗДП, ЗРВКУ
 - ✓ ЗКН и др.
- ✓ Управлението на **информацията** – ЗГК, ЗКИР, ЗDOI, ЗДПД и др.
- ✓ Общия **процес на управление** – АПК, ЗМСМА и др.
- ✓ **Извън обхвата на законодателството** – естествените (био-физически, психологически) закономерности
- ✓ **Мониторинга и оценката** като първа стъпка от създаването на **по-цялостна рамка**

ОНТОЛОГИЯ И ТАКСОНОМИЯ:

- ✓ Предложената **онтология** (категории на съществуващи значения на градската среда):
 - ✓ Здравословна
 - ✓ Сигурна
 - ✓ Устроена
 - ✓ Жизнена
 - ✓ Характерна
- ✓ Йерархично-мрежова **таксономия** (класове от теми на няколко нива и свързани показатели)
 - ✓ Ниво I – Тематични области
 - ✓ Ниво II – Тематични фокуси
 - ✓ Ниво III – Теми
 - ✓ Ниво IV – Показатели
 - ✓ Ниво V – Наблюдавани елементи на средата

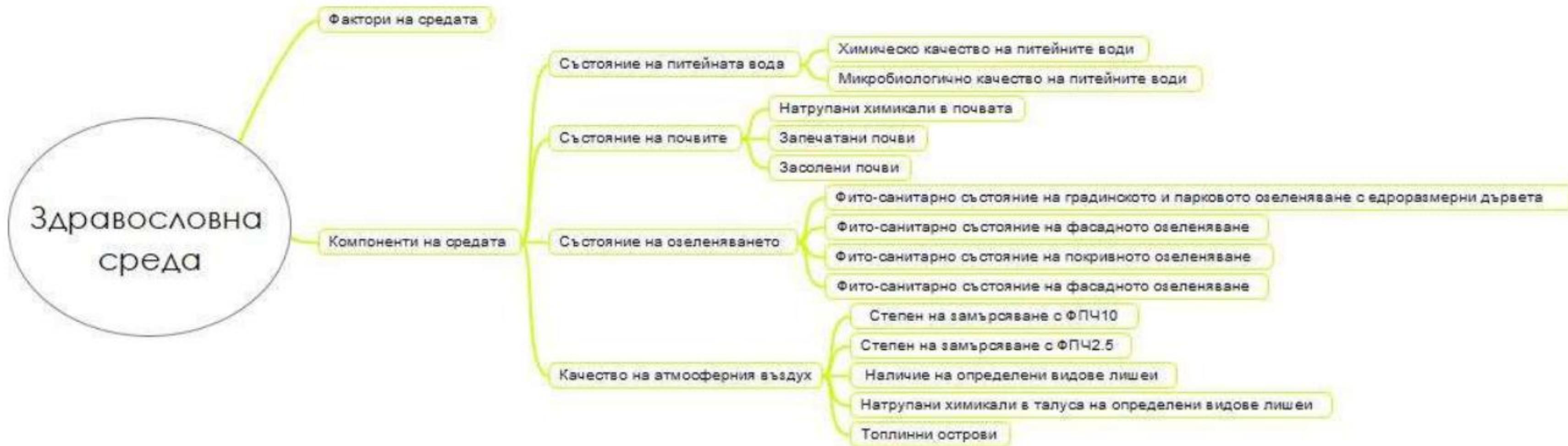
градски СТАНДАРТ

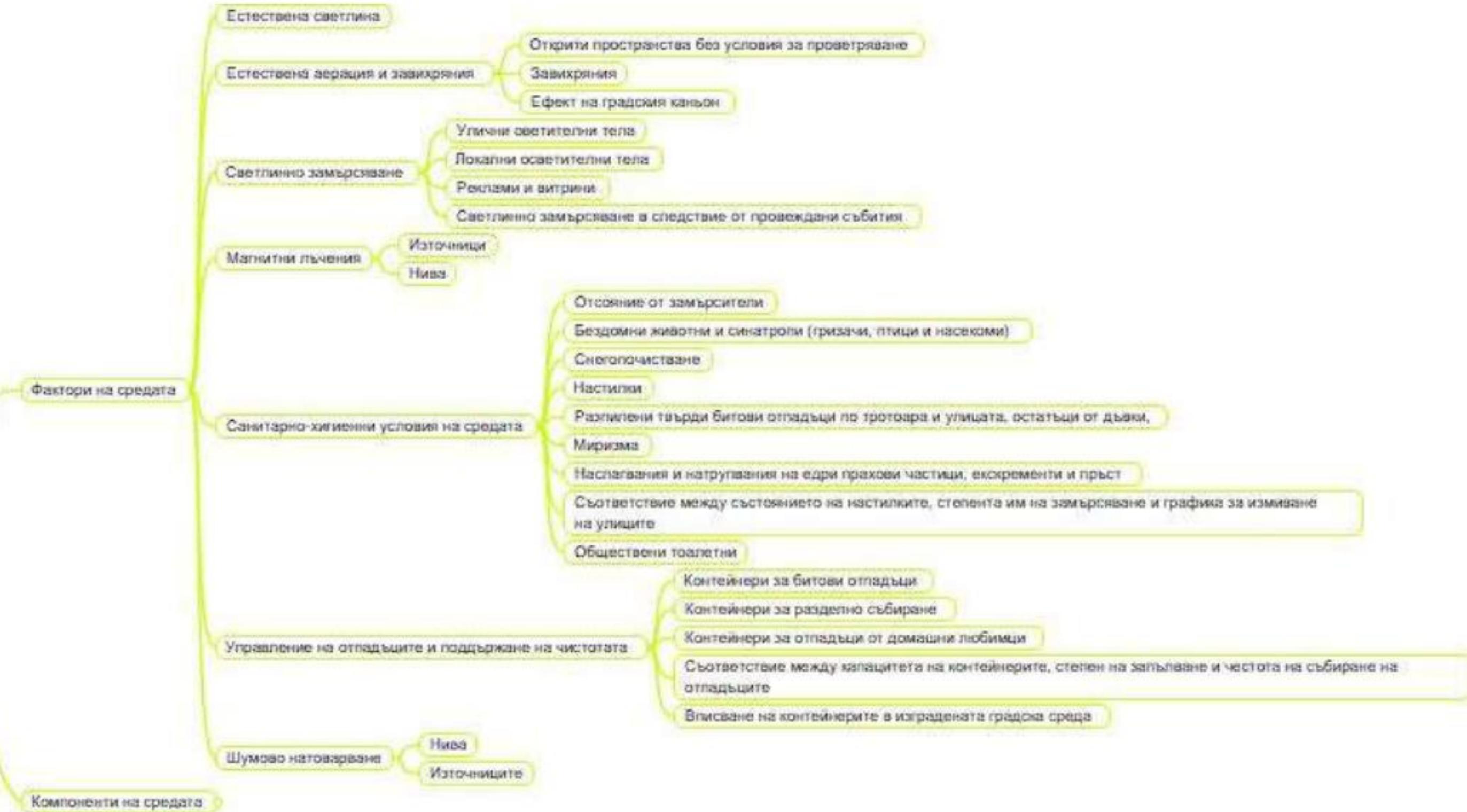
ЗДРАВОСЛОВНА СРЕДА:

Здравословна среда

Здравословна среда

СИГУРНА СРЕДА:

БЕЗОПАСНО
ПОЛЗВАНЕ И
ДИЗАЙН

ОПАСНИ
отпадъци

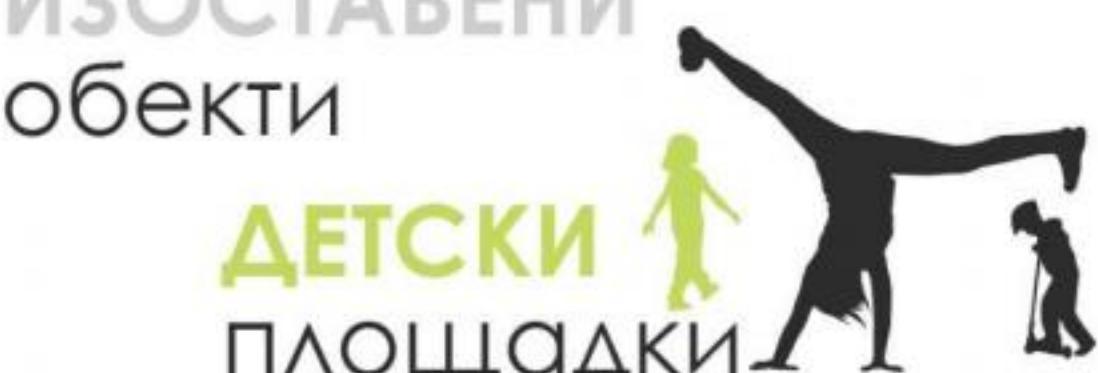
СИГУРНО
ПРИДВИЖВАНЕ
ДОСТЪП

изоставени
обекти

рисък от
ПРЕСТЬПЛЕНИЯ

ДЕТСКИ
площадки

КОНФЛИКТНИ точки
обекти, събиращи
много хора

сигурна среда

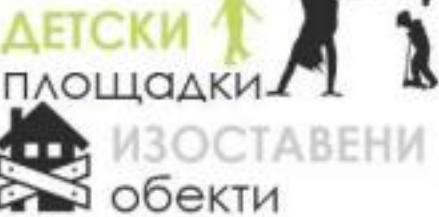
БЕЗОПАСНО
ПОЛЗВАНЕ И ДИЗАЙН
СИГУРНО
ПРИДВИЖВАНЕ
ДОСТЪП

ОПАСНИ
ОТПАДЪЦИ

リスク от
ПРЕСТЬПЛЕНИЯ

ДЕТСКИ
ПЛОЩАДКИ

КОНФЛИКТНИ точки

изоставени
обекти

УСТРОЕНА СРЕДА:

Устроена среда

КОМУНИКАЦИОННА
СИСТЕМА

пешеходни
пространства
велоалеи

устройства
ПОКАЗАТЕЛИ

БЛАГОУСТРОЕНОСТ
състояние на
СГРАДИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

ДОСТЪП
ДО ОБЕКТИ
И УСЛУГИ

озеленяване

ПУБЛИЧНИ
ПРОСТРАНСТВА

Устроена среда

КОМУНИКАЦИОННА
СИСТЕМА

пешеходни
пространства
велоалеи

устройства
ПОКАЗАТЕЛИ

БЛАГОУСТРОЕНОСТ
състояние на
СГРАДИ И СЪОРЪЖЕНИЯ

ДОСТЪП ОН
ДО ОБЕКТИ
И УСЛУГИ

ОЗЕЛЕНИЯВАНЕ

ПУБЛИЧНИ
ПРОСТРАНСТВА

Устроена среда

Благоустройство

УПИ, сгради и съоръжения

Публични пространства

Градоустройството

Състояние на сградите (обществени, жилищни, промишлени)

Състояние на подземната инфраструктура в УПИ и състояние на сградните инсталации

Състояние на настилки в УПИ

Състояние на подходи и входове

Състояние на елементите и съоръженията за достъпна среда

Системи на системите за отвеждане на повърхностни води в УПИ

Подземно и наземно паркиране и гариране

Състояние на обзавеждането в УПИ

Озеленяване в УПИ

Състояние на подземната инфраструктура

Състояние на други проводи и кабели

Системи на системите за отвеждане на повърхностни води

Състояние на улични настилки

Състояние на тротоарни настилки

Състояние на знаково стопанство, маркировка и сигнализация

Състояние на навеси на спирки

Състояние на уличното и парковото осветление

Състояние на градското обзавеждане

Озеленяване в публичните пространства

Състояние на елементите и съоръженията за достъпна среда

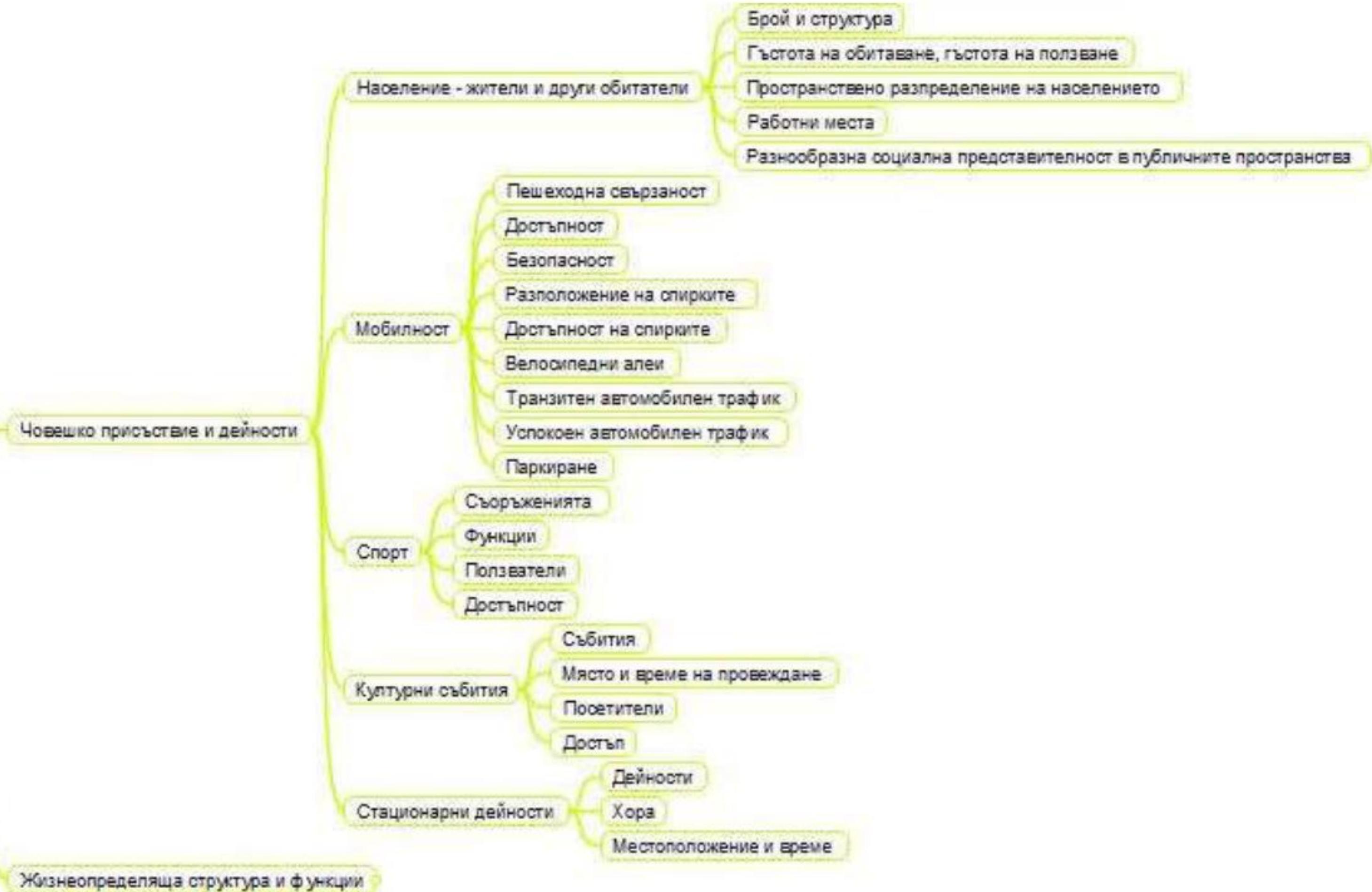
ЖИЗНЕНА СРЕДА:

жизнена среда

Жизнена среда

жизнена среда

ХАРАКТЕРНА СРЕДА:

квартална
СТРУКТУРА

улична
МРЕЖА

КУЛТУРНИ ЦЕННОСТИ общност

етажност
начин на
застрояване

топонимия
акценти
пропорции

паметта
на мястото

**УНИКАЛНИ
характеристики**

съхранение

бърза
ориентация

характерна среда

квартална
СТРУКТУРА
улична
МРЕЖА
етажност

паметта
на мястото
общност
културни
ценности

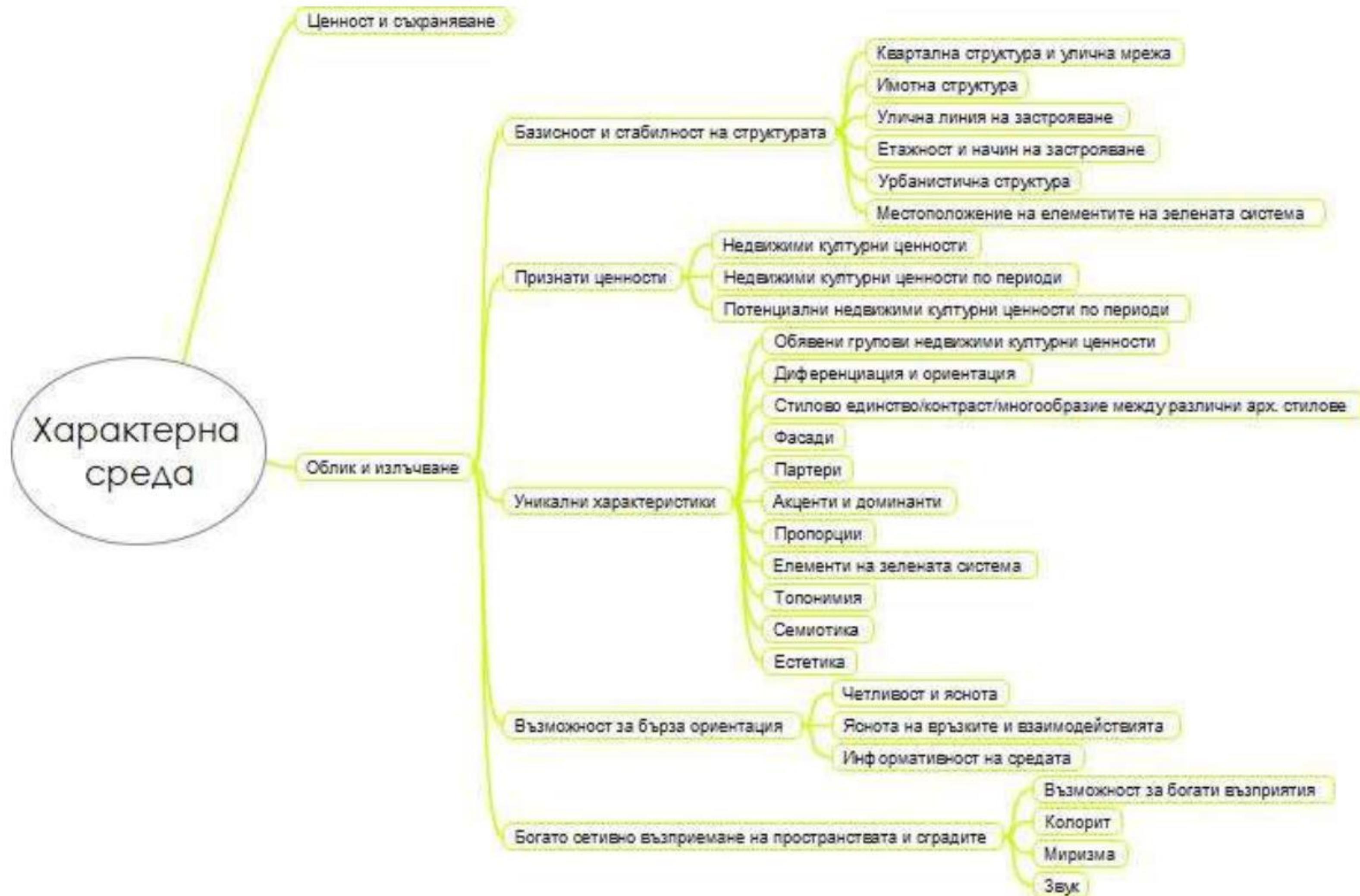

УНИКАЛНИ
топонимия
акценти
пропорции

бърза
ориентация

съхранение

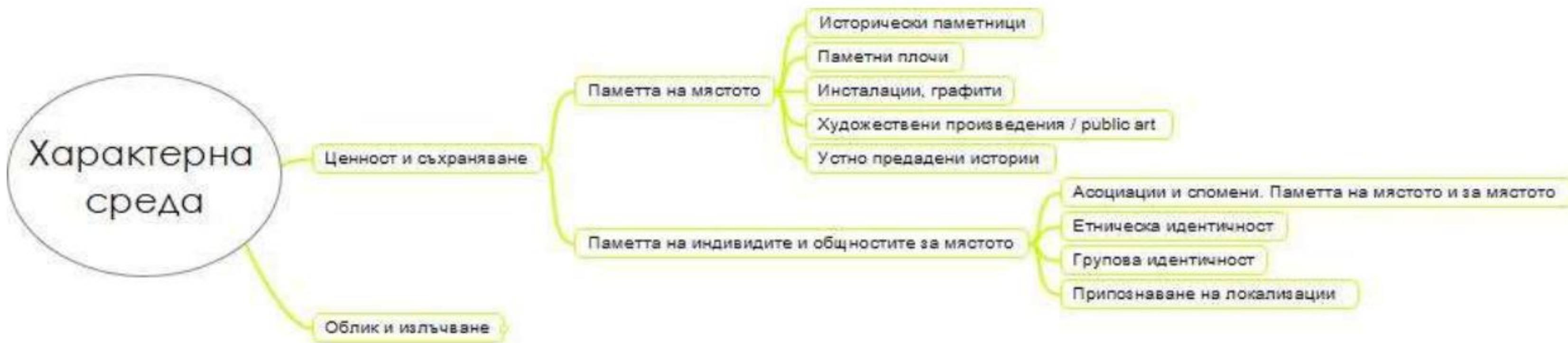

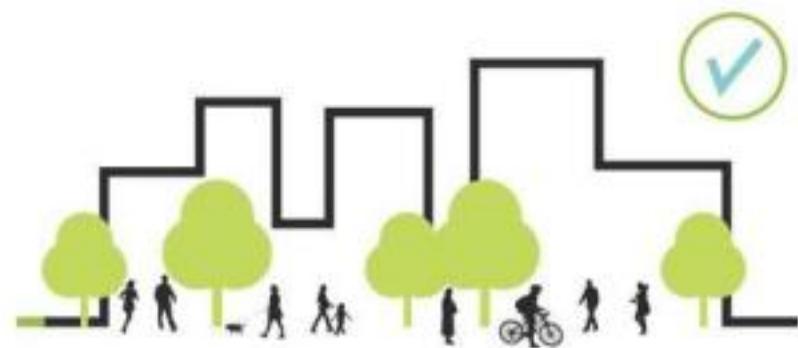
характерна среда

квартална
СТРУКТУРА
улична
МРЕЖА
етажност

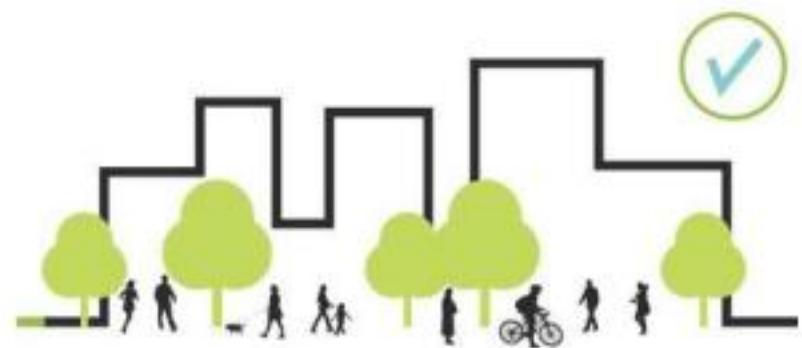
паметта
на мястото
общност

културни
ценности

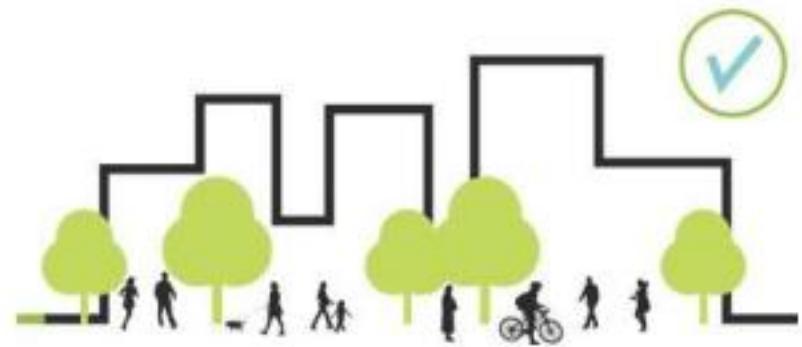

- ✓ **Критерии за оценка:**
 - ✓ **Нормативни** прагове, максимални и минимални стойности
 - ✓ **«Ще бъдат» установени** стойности за сравнение между различни единици (основа за определяне на средни стойности и прагове)
- ✓ **Методи:**
 - ✓ Настолни
 - ✓ **Теренни**
 - ✓ Дистанционни
- ✓ **Техники:**
 - ✓ **Документиране** – вкл. преброяване, картиране
 - ✓ Измерване
 - ✓ **Пространствени анализи**
 - ✓ Моделиране
 - ✓ Визуализиране

ДАННИ И МЕТАДАННИ:

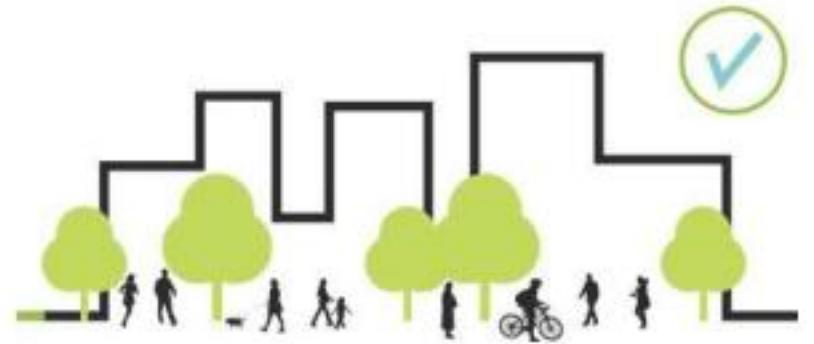
- ✓ Разнородност, празници, качество, комбинация от данни и оперативна съвместимост
- ✓ Редактор на метаданни в помощ:
 - ✓ Метаданни за метаданните (контакт, дата, език)
 - ✓ Идентифициране (име, описание и пр.)
 - ✓ Класификация на пространствените данни и услуги (тематична категория)
 - ✓ Ключова дума (речници и свободен избор)
 - ✓ Географско разположение (очертаващ правоъгълник)
 - ✓ Времева референция (създаване, публикуване, преглед)
 - ✓ Качество и валидност (произход,разделителна способност)
 - ✓ Съответствие
 - ✓ Ограничения, свързани с достъпа и използването
 - ✓ Отговорна страна (име, адрес, роля - автор, доставчик на ресурси, издател, основен изследовател, потребител, преработчик, разпространител, собственик, създател, точка за контакт, управител)

ИНФОРМАЦИЯ И ПОЗНАНИЕ:

- ✓ Система за оценка – многокритериална:
 - ✓ непретеглена (checklist и със скала за оценка на показателите (напр. от 1 до 5 със съответни критерии зад оценките)) vs
 - ✓ притеглена
- ✓ Количество и качествено натрупване, например в Дигитален Атлас на София и региона, Виртуален интелигентен град, Програма от градски изследвания, Официални оценки с индикатори за въздействието на политики, планове и програми

градски СТАНДАРТ

ЧАСТ 3:
Демонстрационно тестване на
СТАНДАРТА

Демонстрационно тестване на стандарта

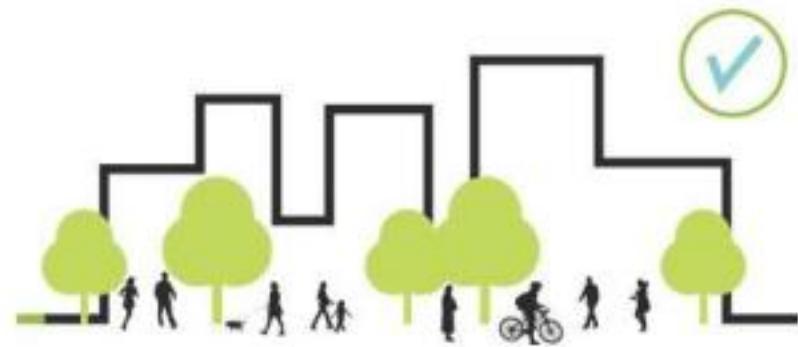
Цел:

Прилагане на разработения Стандарт в реална обстановка от градската среда на София

Задачи:

- ✓ Събиране на изходна информация – настолни проучвания и терен;
- ✓ Обработка на информацията;
- ✓ Съставяне на карти, обвързани с тематичните области на Стандарта
- ✓ Създаване на уеб-базирана платформа – географска информационна система;
- ✓ Оценка

градски СТАНДАРТ

Избор на територия и обхват

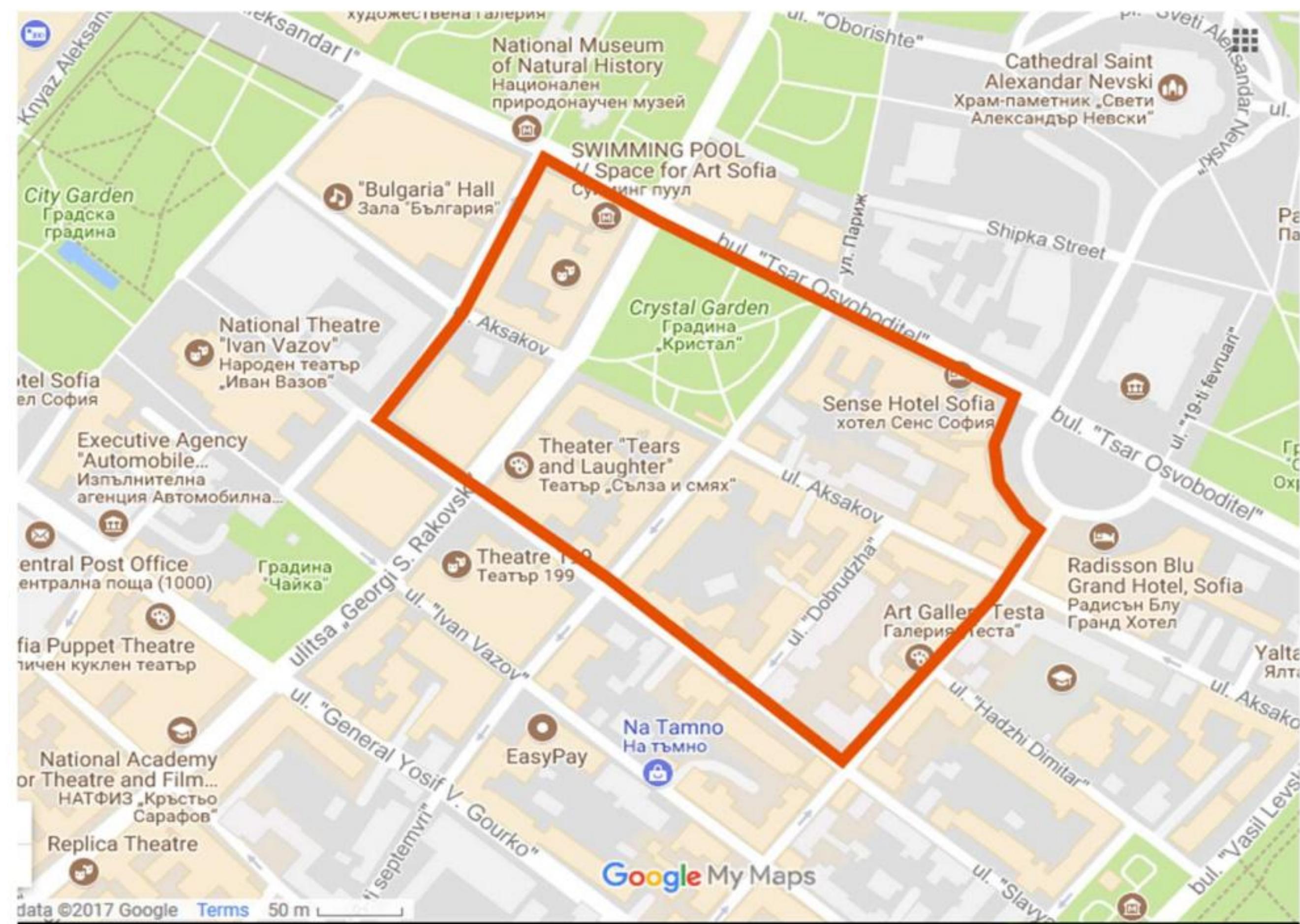
ул. „Бенковски“

бул. „Цар Освободител“

пл. „Народно Събрание“

ул. „Цар Иван Шишман“

ул. „Славянска“

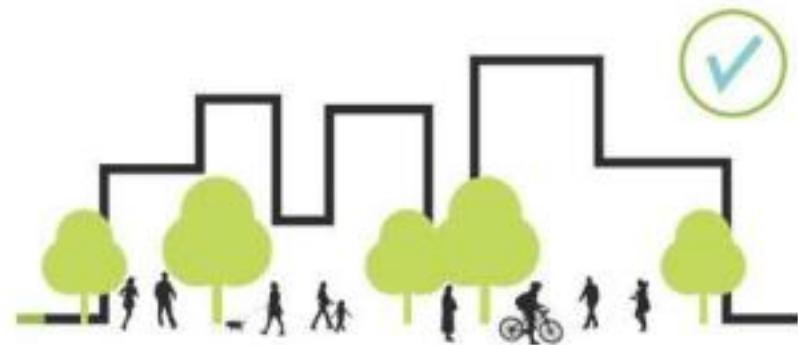
Набиране на изходна информация – настолни проучвания

Дефиниране на целева информация:

Кадастрални и устройствени данни, статистика, действащи системи (паркиране, сметосъбиране и др.), инвестиционна политика, КИН, зелена система и др.

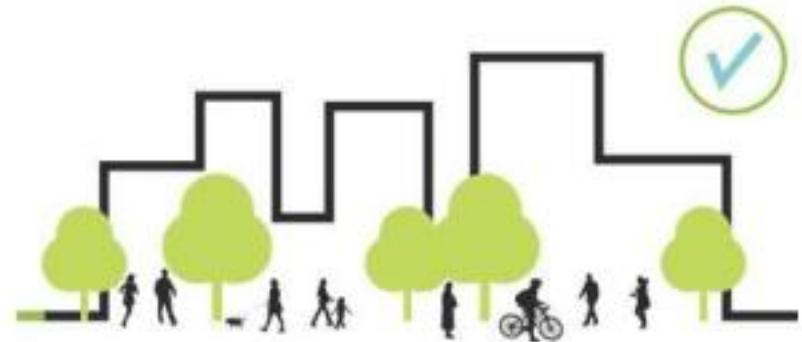
Източници

Столична община, Център за градска мобилност, ГИС-София, Национален статистически институт, Национален институт за недвижимо културно наследство, Столична дирекция на вътрешните работи и др.

Набиране на изходна информация – теренни проучвания по теми

- ✓ **Осветление** - наличие, разположение и състояние на уличните лампи; локално осветление, висящи кабели и др.;
- ✓ **Мобилност – безопасност** - наличие и състояние на пешеходни пътеки, съоръжения за намаляване на скоростта, конфликтни ситуации, широчина на тротоарите, бариери;
- ✓ **Мобилност – устроеност** – настилки, скосеност на бордюрите; паркиране, велостоянки;
- ✓ **Мобилност – устроеност** – настилки, скосеност на бордюрите; паркиране, велостоянки и др.;
- ✓ **Отпадъци** – наличие и състояние на контейнери и кошове, разположение и др. ;

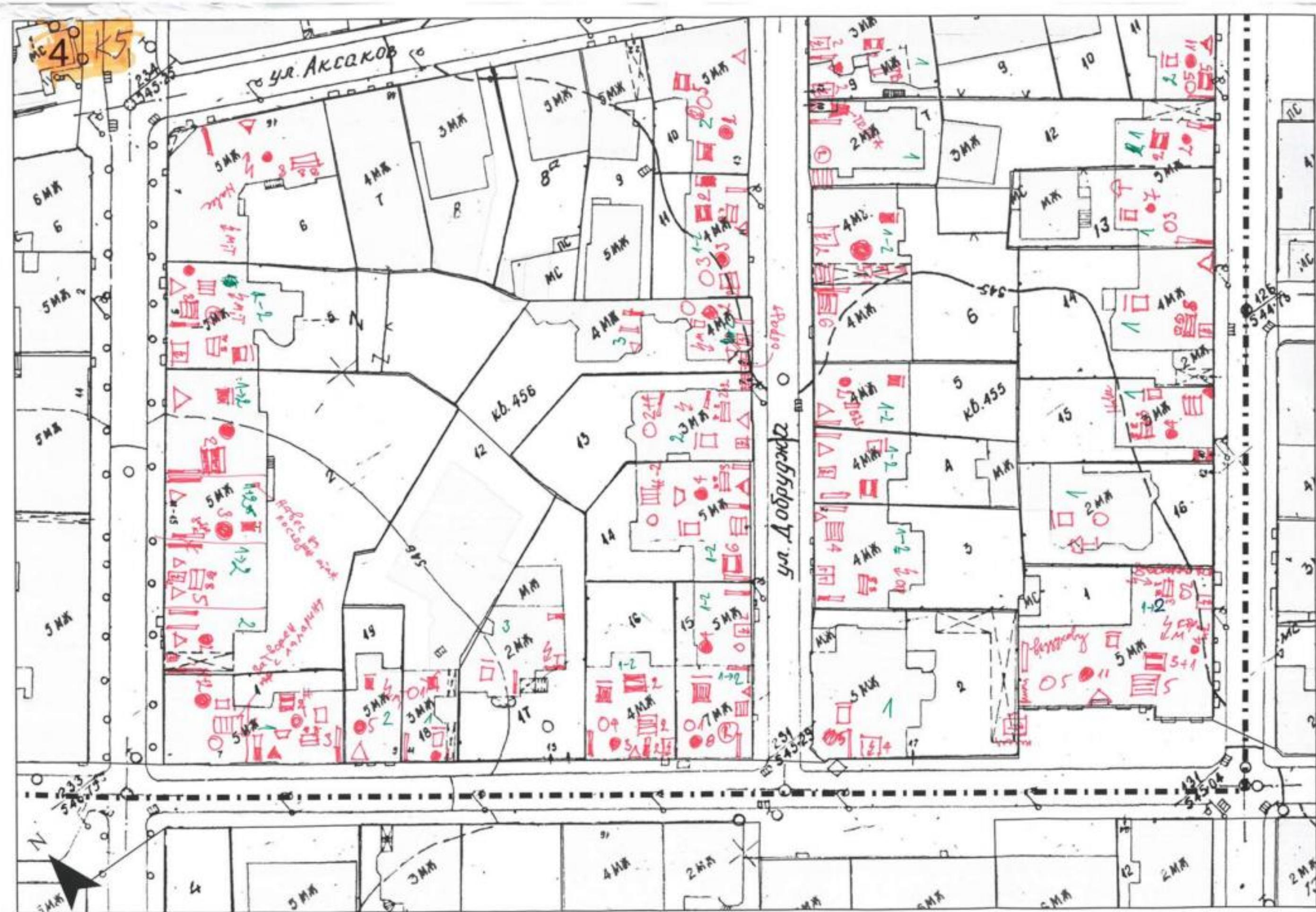
Набиране на изходна информация – теренни проучвания по теми

- ✓ **Фасади** – климатици, сателитни чинии, остьклени балкони, рекламни табели, санирани фасади, рушащи се елементи, озеленени фасади, водосточни тръби и др.;
- ✓ **Партери** – функция, рекламни съоръжения, състояние и качества на витрините, достъп до обекта, взаимодействие с улицата и др.;
- ✓ **Градска мебел и съоръжения** – пейки, фитнес уреди, скулптури, паметници и паметни плочи, телефонни кабини, кошчета за боклук, стълбове, кашпи и др.
- ✓ **Ползваемост на сградите и вътрешните дворове** – обществени сгради, хотели, офиси, незавършени строежи, неизползвани партери и др.;
- ✓ **Градина „Кристал“** – заведения, павилиони, рекламни съоръжения, взаимодействие на заведенията с улицата, места където се събират много хора, поведение на хората – седящи, с велосипеди, родители с деца, спящи, събиращи амбалаж и пр.;

градски СТАНДАРТ

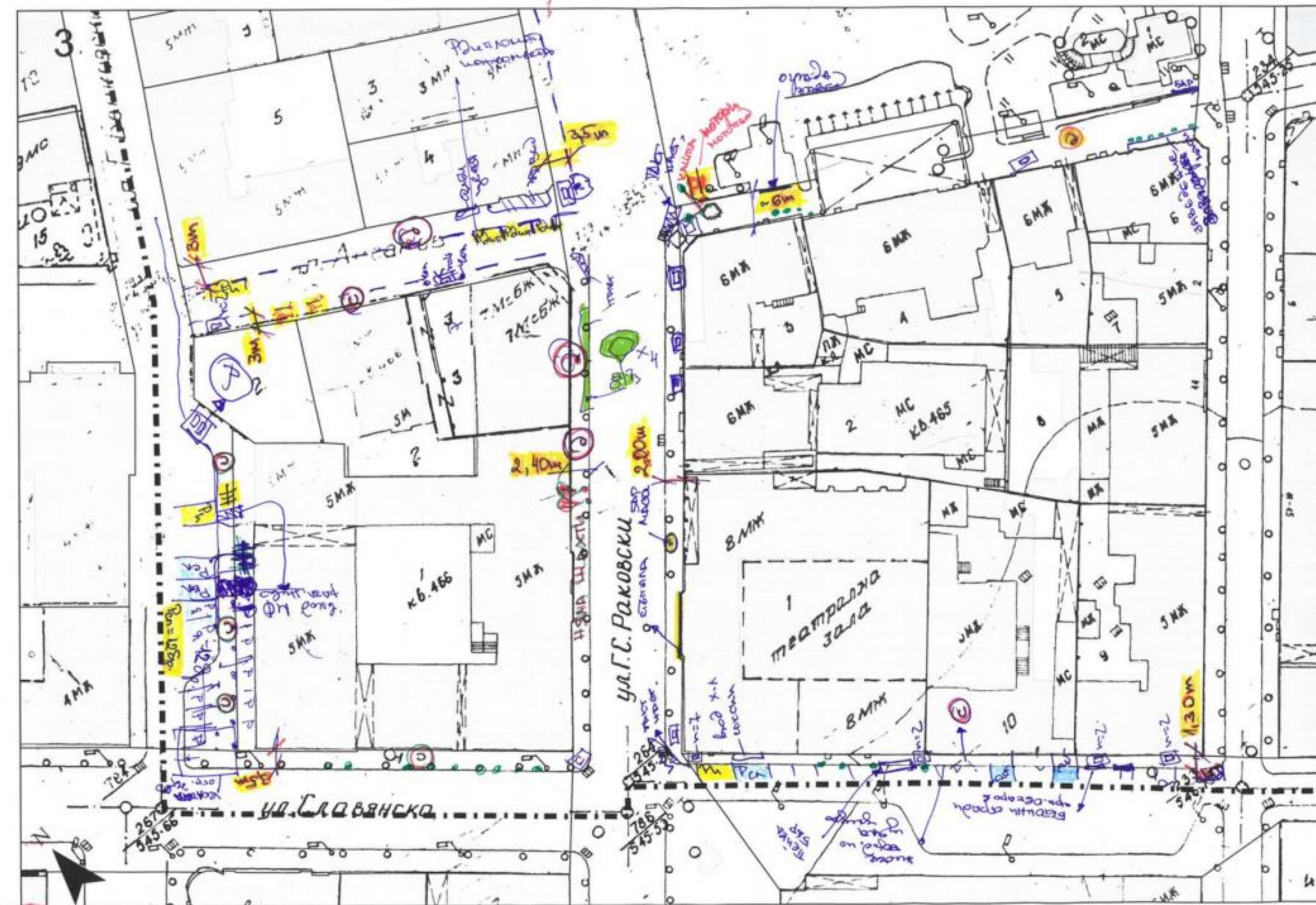
Теренно картиране на партерите

ГРАДСКИ СТАНДАРТ

Теренно картиране на мобилност - безопасност

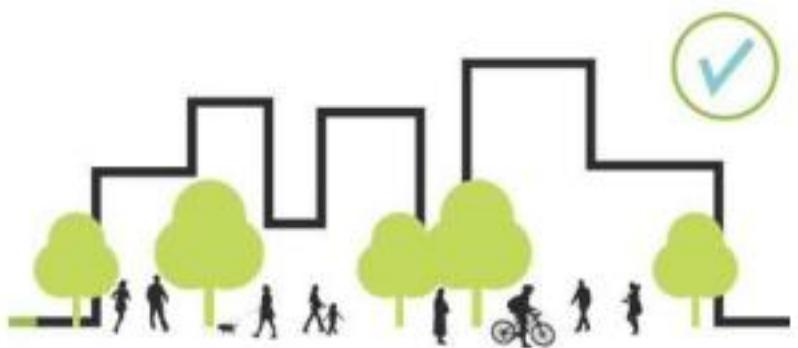

Теренно картиране на човешките дейности в градина „Кристал“

градски СТАНДАРТ

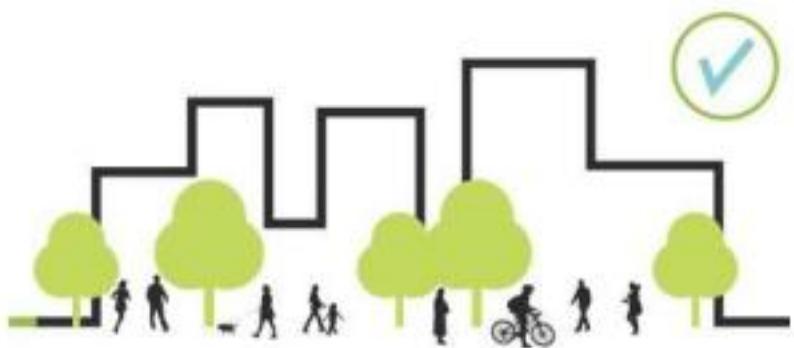
02. СИГУРНА СРЕДА - ФИЗИЧЕСКИ МЕРКИ

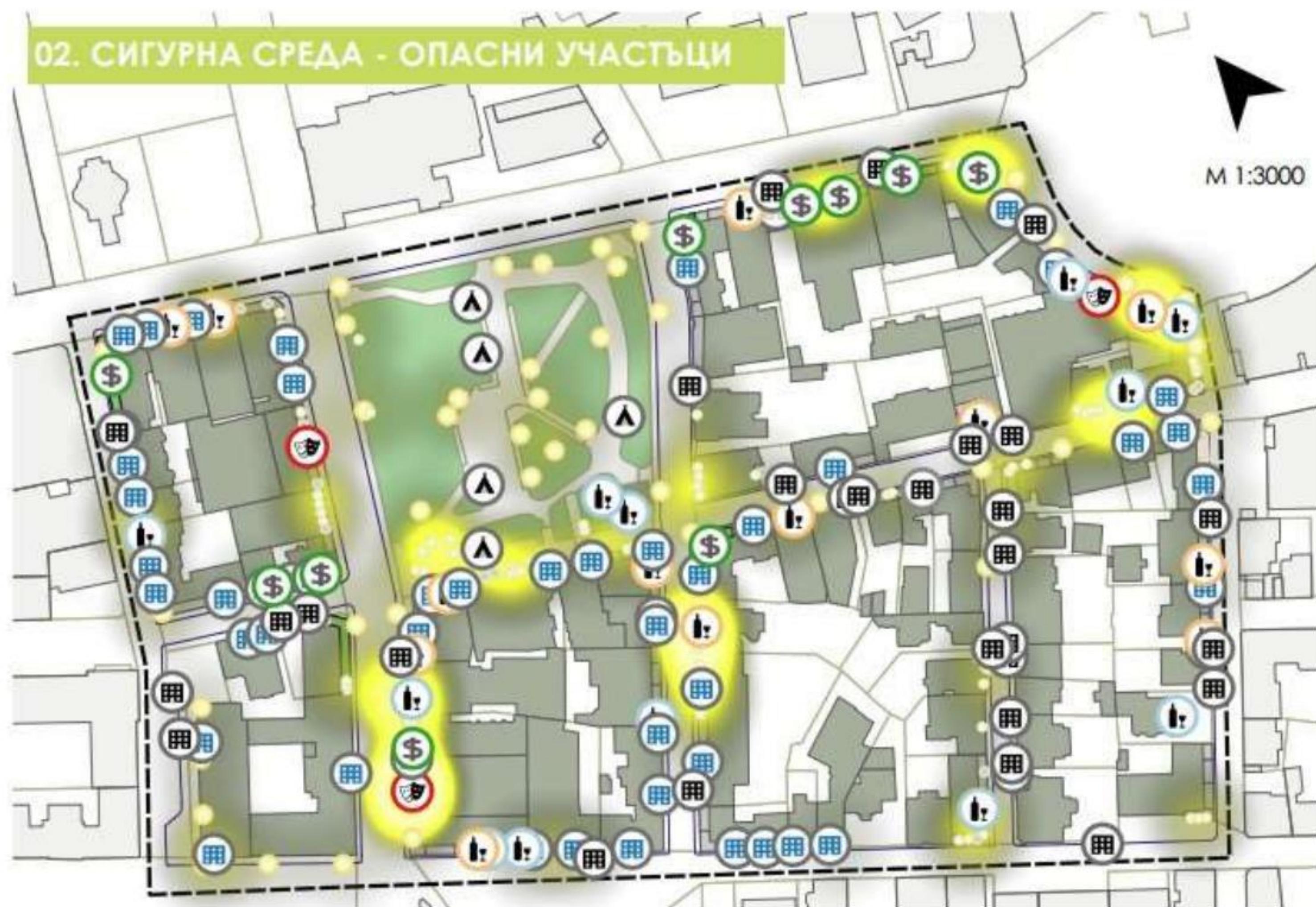
градски СТАНДАРТ

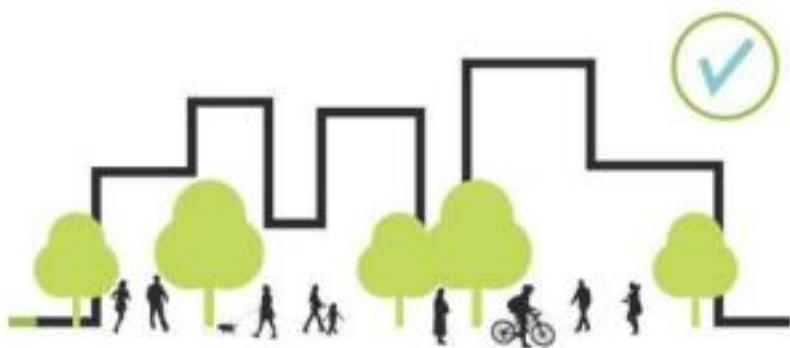
градски СТАНДАРТ

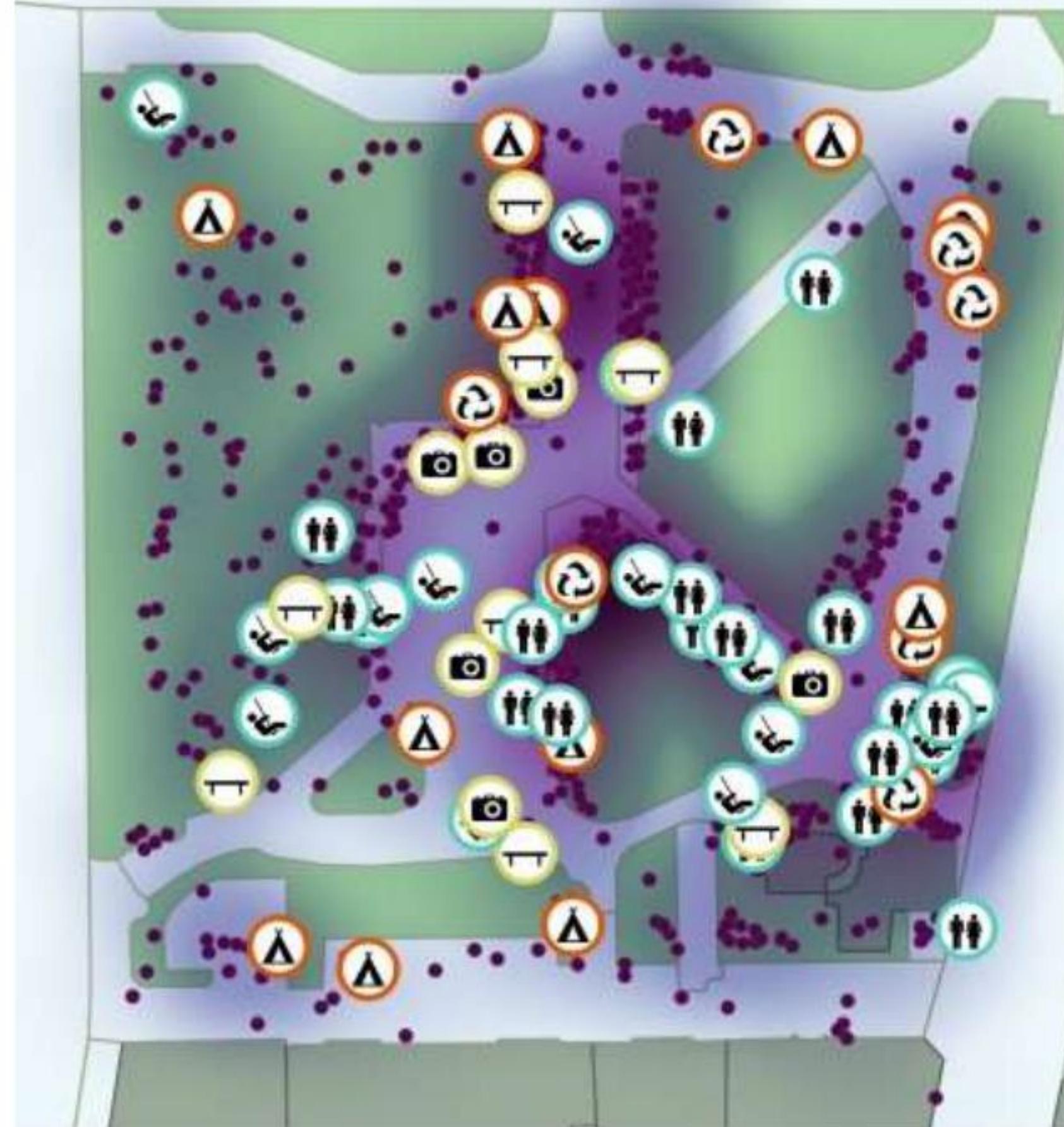
02. СИГУРНА СРЕДА - ОПАСНИ УЧАСТЬЦИ

градски СТАНДАРТ

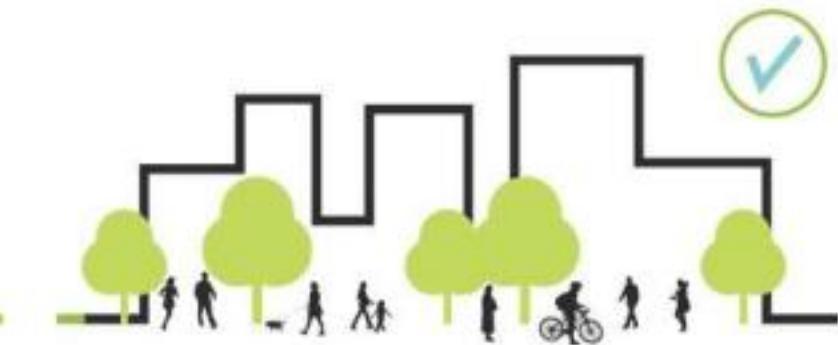
04. ЖИЗНЕНА СРЕДА - ЧОВЕШКО ПРИСЪСТИЕ

Групи ползватели на градинка "Кристал"

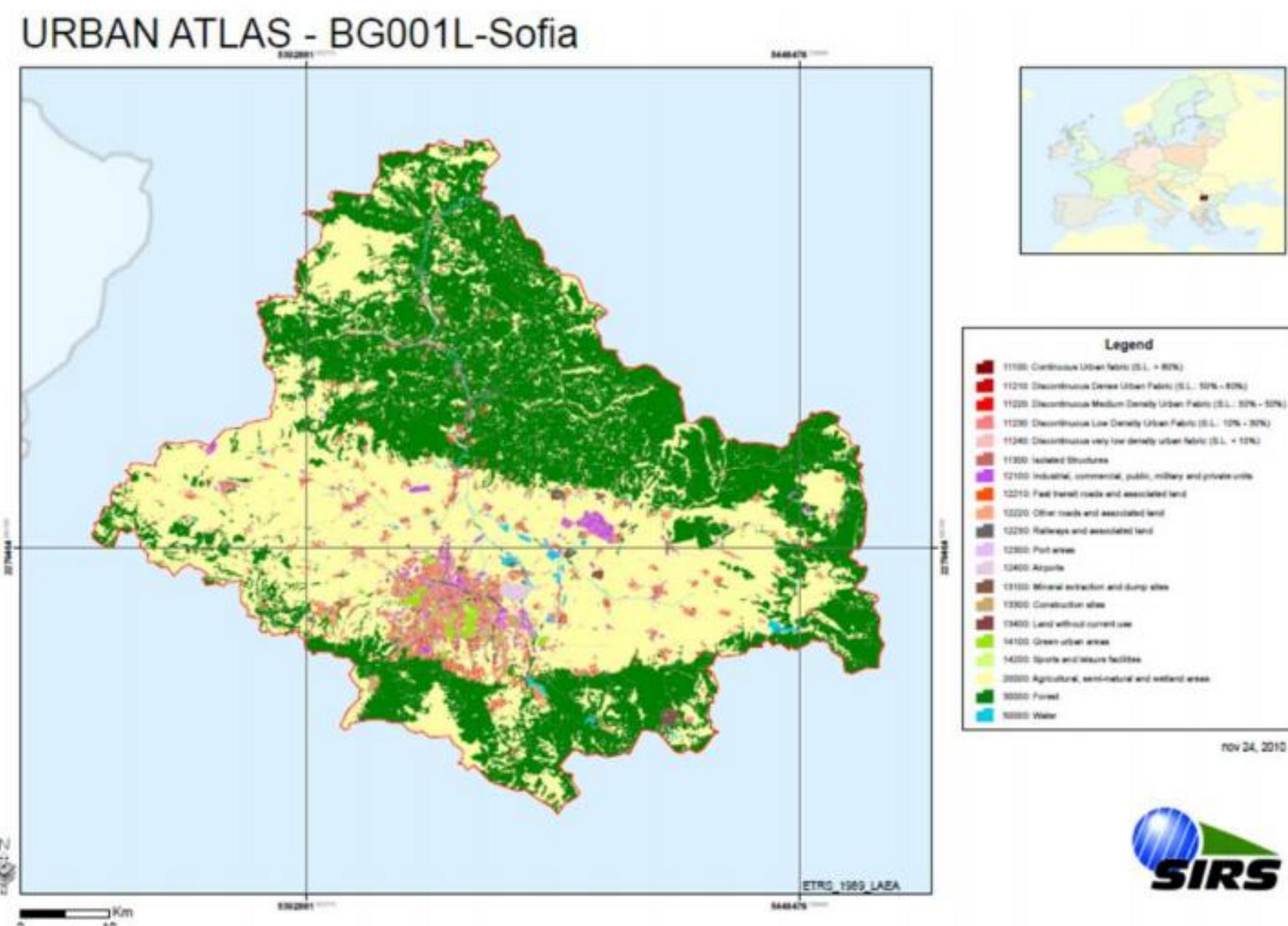
- Деца
 - Родители с деца
 - Група чужденци,
туристическа обиколка
 - Седящи и/или стоящи чужденци
 - Хора, установили се за
пребиваване/преспиване
 - Хора, които събират
стъклени амбалаж
 - Седящи/стоящи хора,
посетители на заведения,
преминаващи през градинката, др.
- Други
- Обхват на разработката

M 1:1250

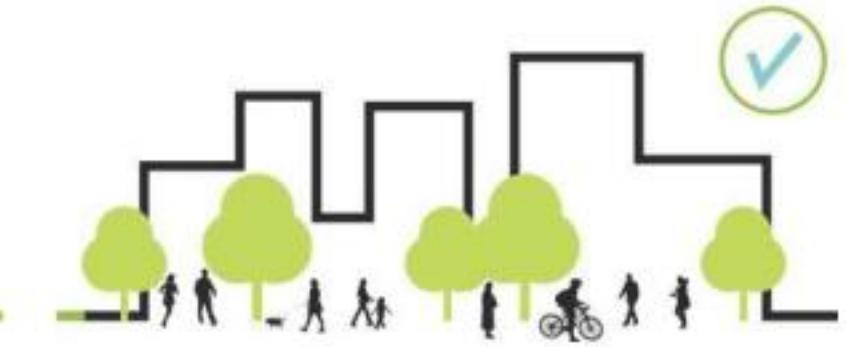

ДИСТАНЦИОННИ ПРОУЧВАНИЯ:

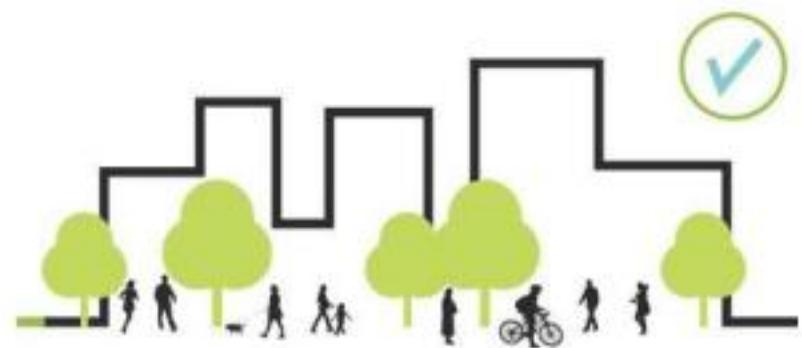
- ✓ Програма Коперникус и свързани услуги (напр. Land monitoring service)
- ✓ Национални и общински поръчки и изследователски проекти с участието на научни центрове и университети, технологични компании

градски СТАНДАРТ

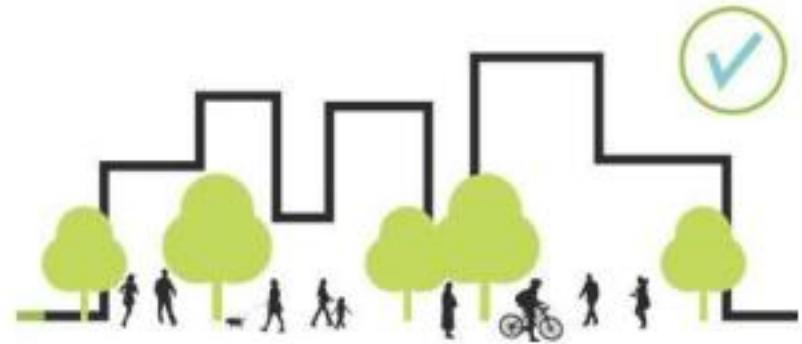
ЧАСТ 4:
Насоки за прилагане на СТАНДАРТА

В ПОДКРЕПА НА ИНСТРУМЕНТИ:

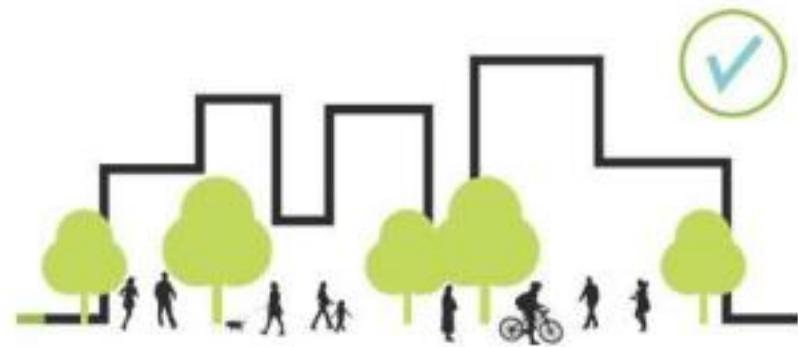
Научно-технически:

- ✓ Градски изследвания
- ✓ Градски системи за мониторинг и оценка
- ✓ Градски индикатори и градски атласи
- ✓ Социо-пространствено обследване на субективно поведение
- ✓ Техническо заснемане на физически обекти
- ✓ Събиране на изходни данни
- ✓ Специализирани кадастрални данни

В ПОДКРЕПА НА ИНСТРУМЕНТИ:

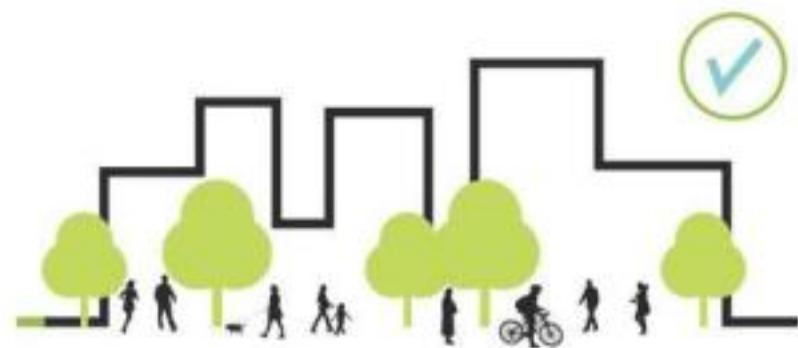
- ✓ **Стратегически и устройствени:**
 - ✓ Градски визии и дългосрочни стратегии
 - ✓ Задания, проекти и програми за реализация на ОУП
 - ✓ Задания и разработване на ПУП, Работни устройствени планове
 - ✓ ИПГВР, критерии за оценка на зони за въздействие, програми за реализация, ключови проекти
 - ✓ Екологична оценка на политики, планове и програми
 - ✓ Насоки за инвестиции, прединвестиционни проучвания

В ПОДКРЕПА НА ИНСТРУМЕНТИ:

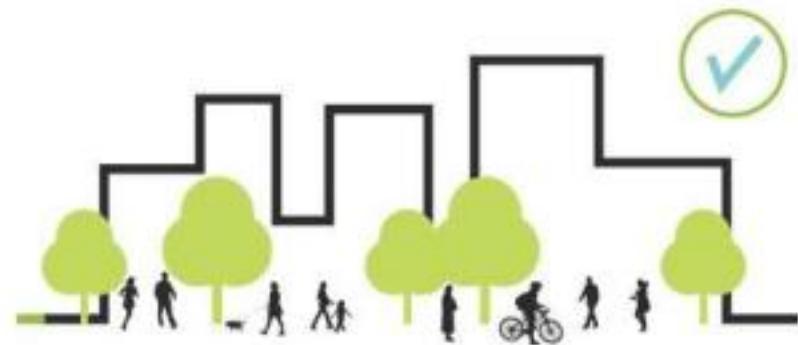
Оперативни и инвестиционни:

- ✓ Насоки за проектиране, предпроектни проучвания, задания за инвестиционно проектиране, конкурси за идейни проекти, инвестиционно проектиране
- ✓ Оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни проекти
- ✓ Системи за сертифициране на устойчиво градско развитие и строителство
- ✓ Оценки на недвижимости
- ✓ Технически правила, норми и стандарти в строителството

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

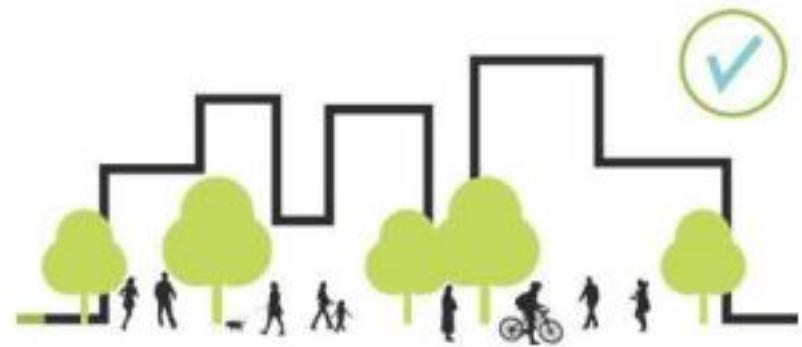
- ✓ От писма с искане за данни, не описани извори, множество тематични портали към **интегрирана инфраструктура, метаданни и услуги** за виртуален дигитализиран, отворен, интелигентен и мъдър град
- ✓ Триангулация, стъпване върху предходни проучвания, моделиране и калибриране
- ✓ Измервания и техническа стандартизация
- ✓ Периодично програмно събиране на данни
- ✓ Търсене на взаимовръзки (корелации и клъстериизации) създаващи нова информация
- ✓ Откриване на ново познание за града

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

Обща **типовология на градската среда** – тестване

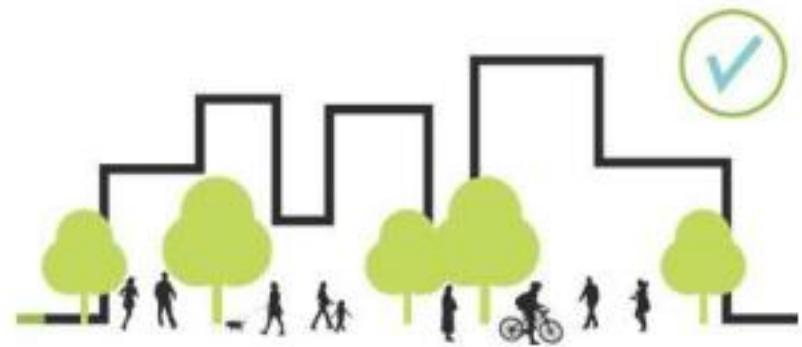
- ✓ Централни исторически / смесени (червени)
- ✓ Междинни капиталистически/социалистически (бежави)
- ✓ Периферни комплексни/свободни (бежави)
- ✓ Централни/междинни/периферни обслужващи/производствени/развлекателни/ (лилави)
- ✓ Централни/междинни/периферни в упадък (кафяви)
- ✓ Междинни/периферни неусвоени (зелени)
- ✓ Периферни за развитие (зелени)

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

Роли на разнообразните страни в цялостния процес:

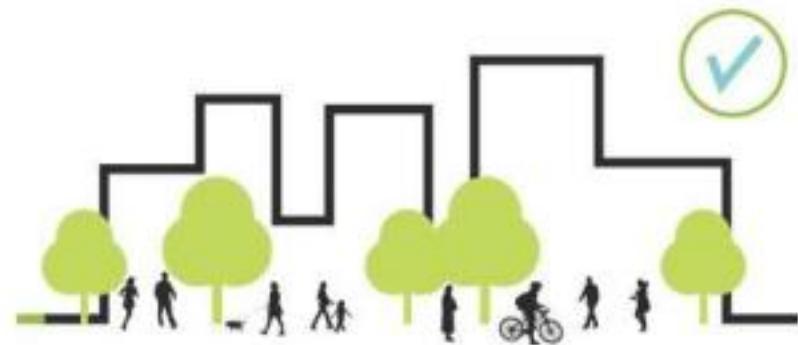
- ✓ Общинският съвет
- ✓ Общинската администрация
- ✓ Районните администрации
- ✓ Нестопански гражданска организации
- ✓ Граждани, производители потребители на данни
- ✓ Изпълнители (доставчици на продукти и услуги, оператори на данни)
- ✓ Законодателна и изпълнителна власт
- ✓ Всички като потребители

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

Нова ключова роля за приложение на стандарта:

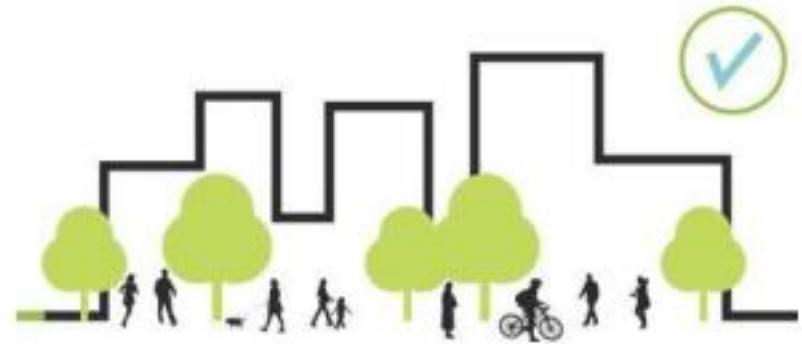
- ✓ Роля на кварталните водачи – възможности:
- ✓ Граждански активисти
- ✓ Излъчени представителите на общността
- ✓ Агенти на промяната
- ✓ Квартален иконом или домакин
- ✓ Районен представител с административни и технически отговорности
- ✓ Местния общностен авторитет

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

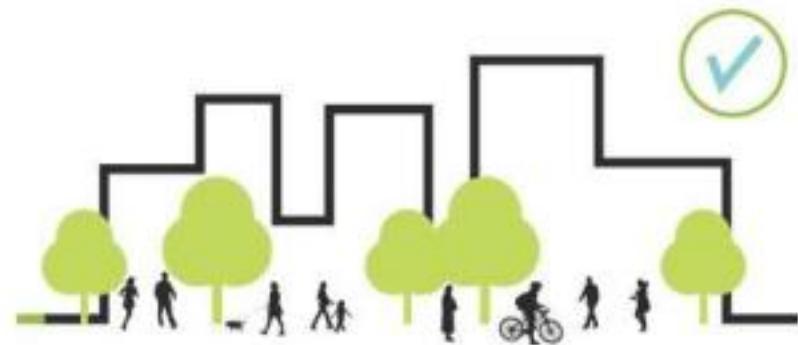
Продължаващо практическо обучение с магазинен характер, взаимообучителна метода и обратна връзка с цел доразвитие на стандарта, примерно съдържание:

- ✓ Пространствени данни, геообработка и инфраструктура за пространствени данни
- ✓ ГИС, информационни масиви и пространствени анализи и оценки
- ✓ Познавателни полета и граници, арена на градското знание
- ✓ Мъдри решения на основата на интелигентни технологии и включващ консултативен процес

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

- ✓ **Отворена платформа за включване** на заинтересовани страни:
 - ✓ Борд за управление на стандарта с представителство на различни обществени групи
 - ✓ Секретариат – Съюз на урбанистите в България
 - ✓ Внедряване на практики и иновации от страна на бизнеса и гражданските организации в подкрепа на работата на местната власт
 - ✓ Формална и неформална употреба

СЛЕДВАЩИ СТЪПКИ:

- ✓ **Бъдещи версии на Стандарта** ... оперативно обезпечаване на Визията за София по въпросите и темата Градска среда на най-ниско равнище
- ✓ Насоки и инструкции за целесъобразно планиране и проектиране
- ✓ Употреба на технически стандарти, правила, норми, изисквания и спецификации за устойчиво строителство и зелени обществени поръчки
- ✓ Препоръки за придобиване определения за устойчиво развитие на квартали и общности чрез модели на взаимодействие като „Сподели квартала“ и системи за сертифициране на инвестиции в сгради, комплекси, квартали и инфраструктура
- ✓ **Законодателна инициатива** за рамка чрез предложения текст за създаване на Наредба за градската среда към ЗИД на ЗУЗСО от 2017 година

градски СТАНДАРТ

БЛАГОДАРИМ ЗА ВНИМАНИЕТО!